Tačiau rasta ankstesnių už stratigrafiškai anksčiausią kapinių horizontą akmenų grindinių ir plūkto molio aslų fragmentų. Tai rodo, kad dar prieš kapinių atsiradimą ši vieta buvo apgyventa, čia stovėjo kažkokie statiniai. Po akmenų grindinių ir plūkto molio aslų fragmentais negausiai aptikti keramikos fragmentai leidžia statinių liekanas datuoti XV–XVI a. Kai kurie mirusieji laidojant vėliau atsidūrė tiesiog ant akmenų grindinių fragmentų. Kapinės įrengtos, jau apleidus anksčiau stovėjusius statinius ir pakilus žemės paviršiui. Greičiausia tai galėjo įvykti ant už 27 m nuo tyrinėtos kapinių dalies esančios kalvos pastačius Šv. Dvasios cerkvę, lyginant ir nukasant jos viršutinę dalį, keičiant šventoriaus reljefą. Nereikia pamiršti, kad tyrinėtasis sklypas irgi priklausė šiai cerkvei.

Apibendrinus visus turimus duomenis, galime teigti, kad aptikta nežinomų stačiatikių parapijinių kapinių, veikusių prie Šv. Dvasios cerkvės, dalis. Kapinės datuotinos XVII a. pr. – III–IV ketvirčiu.

Archeologinių tyrinėjimų metu gauti faktai rodo, kad kapinės apima dabartinę teritoriją Subačiaus g. Nr. 7, tęsiasi į Subačiaus g. Nr. 9 (kai kurie kapai buvo po tarpposesijine siena). Tikėtina, kad jos apima ir dalį teritorijos Subačiaus g. Nr. 5. Viršutiniai palaidojimai gali būti aptinkami 0,5–0,6 m gylyje.

Andrius VAICEKAUSKAS

Investigations in Vilnius, Subačiaus street, house No 7, in 1998

The area of 138,6 m^2 was investigated, where the cultural layer of 2,5 m was found. The unknown orthodox parish cemetery next to the Holy Spirit church which was open in the 17th century was found. 131 burials were explored where coins and a bone rosary were found. The cemetery was established on the ruins of the building of the 15th-16th centuries.

Andrius VAICEKAUSKAS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, SUBAČIAUS G. NR. 15, 1998 M.

1998 m. Vilniaus senamiestyje pradėto rekonstruoti pastato Subačiaus g. Nr. 15 R ir V kiemuose vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Jų tikslas – nustatyti kultūrinio sluoksnio vertę ir išlikimą.

Anksčiau archeologiniai tyrinėjimai Subačiaus g. Nr. 15 nevykdyti, 1985 m. čia atlikta tik inžinerinių geologinių tyrinėjimų archeologinė priežiūra ir fiksacija (žr. Ušinskas V. Pastato Vilniuje, Subačiaus g. 15, inžinerinių geologinių tyrimų archeologinė priežiūra ir fiksacija, V., 1985, *PRI archyvas*, f. 5, 3640). Priežiūrą vykdžiusio archeologo V. Ušinsko išvadose nurodyta, kad pastebėti sluoksniai suformuoti statybos metu, archeologiniu požiūriu vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta. Žinių apie radinius nėra.

Pastatai Vilniuje, Subačiaus g. Nr. 15, stovi PR Vilniaus senamiesčio dalyje, netoli nuo buvusios gynybinės sienos ir Subačiaus vartų, 65–ajame senamiesčio kvartale. Šis sklypas išsidėstęs Subačiaus ir Šv. Dvasios gatvių susikirtime. 1740 m. Vilniaus miesto Fiurstenhofo plane užstatymas tuoj už Subačiaus vartų, dešinėje Subačiaus g. pusėje, pavaizduotas gana menkas. Kaip ir kituose Vilniaus priemiesčiuose, čia vyravo „dvarelio tipo“ uždaros sodybos su vienaaukščiais mediniais ar pusiau mūriniais gyvenamaisiais kaimiško planavimo namais, ūkiniais pastatais ir daržais. Žemės sklypai, išsidėstę už Subačiaus vartų, dešinėje dabartinės Subačiaus g. pusėje, buvo Vilniaus m. magistrato jurisdikcijoje.

XVIII a. II pusėje Vilniuje buvo įkurtas naujas misionierių vienuolynas. Misionieriams priklausė ir sklypas dabartinėje Subačiaus g. Nr. 15. Iki 1786 m. sklypą valdė Jurevičių šeima. 1786 m. teismas už negrąžintas skolas sklypą iš Jurevičių konfiskavo ir priteisė misionieriams amžino naudojimo teise. Gavę šią valdą, misionieriai pradėjo statybas ir 1786–1790 m. užstatė posesiją visu perimetru vienaaukščiu mūriniu pastatu. Šis pastatas aiškiai matomas 1798 ir 1808 m. Vilniaus miesto bei Subačiaus priemiesčio planuose. Statybos šioje valdoje vyko ir XIX a. pr. 1806 m. duomenimis, posesijoje stovėjo 2 aukštų mūrinis gyvenamasis namas. Patys vienuoliai čia negyveno, bet nuomojo jame esančius butus miestiečiams. 1844 m. panaikinus misionierių vienuolyną, Vilniaus civilinio gubernatoriaus įsaku (1844 10 21) vienuolynui priklausę pastatai perduoti Vilniaus miesto valdžiai. 1845 m. sklypas buvo Miesto dūmos nuosavybė, 1863 m. priklausė Butų komisijai. Taigi nuo pat XIX a. vid. iki Antrojo pasaulinio karo šie pastatai buvo valdiniai (XX a. pr. čia buvo kareivinės).

1998 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu iškasta 10 šurfų anksčiau netyrinėtose vietose, kuriose buvo numatomi žemės judinimo

darbai, tyrinėtas 41,2 m² plotas, aptiktas nuo 1 iki 3,95 m storio kultūrinis sluoksnis. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio fragmentų aptikta tik 2 šurfuose. Šurfe Nr. 4, iškastame R kiemo PR dalyje, 1,9–2,65 m gylyje (H_{abs} 126,8–127,5 m), aptikta XV a. datuotinos duobės dalis. Šurfe Nr. 10, išsidėsčiusiame vakarinio kiemo PV dalyje, 1,5–2,76 m gylyje, H_{abs} 126,16–124,82 m, aptikta nesuardytų kultūrinių sluoksnių fragmentų su ryškiais žmogaus veiklos pėdsakais, datuotinų XVI a. pab. – XVII a. I puse. Tyrinėjimų metu nustatyta, kad likusioje kiemų dalyje kultūrinis sluoksnis yra suardytas.

Andrius VAICEKAUSKAS

Investigation in Vilnius, Subačiaus street, house 15, in 1998

In the yards on the reconstructed building, 10 survey test excavations (the total area was investigated 41,2 m²) were done. Only during 2 test excavations the cultural layer of 1-3,95 m dating back to the late 16th century – the first half of the 17th century was found.

Andrius VAICEKAUSKAS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, TRAKŲ G. NR. 4, 1999 M.

1999 m. Vilniuje, Trakų g. Nr. 4, pirmo aukšto patalpose vyko archeologiniai tyrinėjimai. Tyrinėtas 28 m² plotas, aptiktas 2,6 m storio kultūrinis sluoksnis.

Tyrinėjimų plote aptikta apardyta XVII a. I pusės šildymo krosnis. Ji įrengta XVI a. statinio, kurio pamatų liekanas pavyko aptikti, ŠR kampe (istorinės žinios apie čia stovėjusius pastatus mus yra pasiekusios tik iš XVIII a. pr.). Statinys neturėjo rūsio, todėl krosnis įrengta žemėje iškastoje 2,8 m pločio, 4,8 m ilgio ir 1,6 m gylio (matuojant nuo duobės įkasimo paviršiaus) duobėje. Krosnies šoninės ir galinė sienos buvo sumūrytos iš stambių, 0,4×0,6, 0,3×0,5 m ir panašaus dydžio riedulių, jungtų moliu. Galinė krosnies siena buvo net 1,2 m storio. Sienų aukštis siekė 1,8 m, iki pat iškastos duobės viršaus. Nustatyta, kad krosnis buvo vieną kartą permūryta. Aptiktos pakuros ilgis 1,7 m, plotis 1,8 m, aukštis 1,1 m. Iki